

Иван Пандъков <ivanpandakov@gmail.com>

Сигнал до Инспектората на МОСВ и до Президента за тенденциозно нарушение не 3В от Министъра на ОСВ

Иван Пандъков <ivanpandakov@gmail.com>

1 април 2023 г. в 0:04 ч.

До: bdvarna@bsbd.org, dunavbd@bddd.org, Приемна на Министерския съвет <ms_priemna@government.bg>, cabinet.minister@moew.government.bg, m.kalugerov@moew.government.bg, Красимира Бръмчева <kbramcheva@moew.government.bg>, mbabukchieva@moew.government.bg, office <office@iara.government.bg>, edno_gishe@moew.government.bg, Зорница Стратиева <zoristata.stratieva@gmail.com>, БДЗБП <bdblg@wabd.bg>, Басейнова дирекция ИБР Пловдив <bd_plovdiv@earbd.bg>, Alexander Dountchev <alexkdountchev@hotmail.com>, info@worldbank.bg, priemna@president.bg

Уважаеми дами и господа,

В качеството си на председател на УС и отговорник по проблемите свързани с околната среда в Сдружение Балканка - гр.София, Ви информирам за следното: в изпълнение на програмата на Сдружението за спасяване на българските реки от убийственото влияние на ВЕЦ/МВЕЦ, във връзка с поетия ангажимент да помагаме на структурите на МОСВ и БД,

Изпращаме сигнал до БДЧР и Инспектората на МОСВ за тенденциозно нарушение при определяне на минималните количества вода за уросяване руслото на река Голяма Камчия след стената на язовир Тича.

Молим да разгледате внимателно, защото докато ние си седим къщи, животът в реките изнемогва (там, където изобщо е останал).

Настоящият доклад е насочен специално до БДУВ-ЧР като компетентна институция, но го пращаме до всички БД, с една единствена цел: да виждат какво се случва навсякъде.

Уважаеми Дами и Господа,

До нас достигна информация, че състоянието с река Голяма Камчия след стената на язовир Тича е трагично. Наблюдава се затревяване и заблатяване на реката в големи участъци.

Искам да обърна внимание, че в периода 2020-2022г. състоянието на реката след стената на язовир Тича беше такова, че рибарите вече спряха да наричат реката "Райската". Причината е множество злоупотреби, които и ние и вие установихте, но най-вече - отново нецелесъобразно ограничение в количеството на подаваната в реката вода.

Все пак, през 2022г. положението временно се подобри като в реката започнаха да се изпускат минимални водни количества, нужни за поддържане на екосистемите.

Съгласно параграф 125 от 3В и актуализираните данни за притоците в комплексните и значими язовири, качени на сайта на министерството на околната среда и водите на следния линк, <https://www.moew.government.bg/bg/vodi/povurnhnostni-vodi/povurnhnostni-vodni-tela/>, най-долу, минималното водно количество, което трябва да се изпуска в реката е 640л/сек или около 1,58млн м3 месечно или около 19млн. м3 годишно, равно на 10% от средно-многогодишното водно количество

Както добре знаем, през 2014г. под стената на язовира беше построена мВЕЦ Моста. Освен основните агрегати, с които може да използва води за производство на електроенергия, мВЕЦ Моста е оборудвана и с малък агрегат, който е оразмерен номинално да работи с екологичните води или 640л/сек, което целесъобразно от гледна точка на инвестицията и това, че все пак, по смисъла на чл.117 от ЗВ, водите за поддържане на екосистемите в реката се осигуряват ПРИОРИТЕТНО пред всички други отредени нужди по смисъла за ползване на водите по чл. 50 от ЗВ.

Какво обаче е характерно. В периода 2020-2022г. след стената на язовир Тича, при все че в язовира има обикновено около 200млн м3 вода и то при положение, че не се отчита новия приток от реката през цялата година, съгласно издадените комплексни графици, след стената на язовира се изпускаха около 80л/с, което доведе до погиване на голяма част от живота в реката, както и нейното заблатяване и на места - пълно пресъхване.

През този период работата на мВЕЦ Моста беше преустановен с комплексните графици.

Какво наблюдаваме от началото на 2023г.

Месец Януари - 1,58млн.м3 - за осигуряване на минимално-допустим отток в реката при наличен полезен обем 183,111млн м3. - **около 0,61л/сек - ОК**

Месец Февруари - 1,05млн.м3 - за осигуряване на минимално-допустим отток в реката при наличен полезен обем 177,96 млн м3. - **около 0,43л/сек - NO**

Месец Март - 0,6млн.м3 - за осигуряване на минимално-допустим отток в реката при наличен полезен обем 174,11 млн м3. - **около 0,22л/сек - NO**

Месец Март - 0,6млн.м3 - за осигуряване на минимално-допустим отток в реката при наличен полезен обем 170,214 млн м3. - **около 0,22л/сек - NO**

Обръщаме внимание, че стойностите на наличните полезни обеми са текущи стойности, без да се отчита годишния приток в язовира, който средно, според данните в регистъра, е 197,33млн м3.

Другото много характерно за последните 3 месеца е, че се дава право на мВЕЦ Моста да използва водите, предназначени за екологични нужди на реката. Тази дребна особеност спрямо предходен период обаче, когато не се разрешаваше работата на ВЕЦ-а поражда много съмнения.

Принципно всички знаем, че чрез промяна на подаваното количество вода към една турбина може да се регулира активната мощност на агрегата. Обаче отпуснатите в случая водни количества са не повече от 30% от номиналните параметри на турбината. Този режим не е желателен за работата на турбините и работата в недонатоварен режим е и една от причините, която се сочи за повреда в турбините на ПАВЕЦ Чаира например, тъй като се получават ускорено и неотчетено износване на материалите. Всеки, който работи с технологично оборудване знае, че работа извън допустимия толеранс от 10-15% на номиналния режим не е добре, тъй като такъв агрегат работи при голямо хлъзгане на полетата, повишени вибрации и прочие, но все пак в синхронизъм. В противен случай, агрегатът ще излезе от синхронизъм и няма как да работи.

Ето защо питаме следното:

1. Защо Министъра на околната среда и водите нарушава чл.117 от ЗВ? Както добре знаете, река Голяма Камчия в повлияният участък след язовирната стена попадат в най-малко 3 защитени зони от екологичната мрежа Натура 2000. Това означава, че действието преставлява не само административно нарушение на ЗВ и предоставените права за водовземане, но и представлява състав на престъпление по чл. 278в от НК. Това е основния въпрос? Толкова ли много ви се струват 19млн.м3 за цяла година, при налични 200млн м3 и среден годишен приток от близо 200млн.м3 за поддържане на някакъв минимум в реката, та я оставяте на локви? Знаем, че заради липсата на пречиствателна станция, изкуствено санитарния минимум на язовира се поддържа висок, много по-висок от пълния капацитет на повечето питейни язовири у нас, за да има що годе някакви качества водата, служеща за водоснабдяване на населението.

2. Както добре знаем от писма на МОСВ при предходни кореспонденции се установи, че след язовирната стена няма техническа възможност за измерване и регулиране на отпусканите водни количества, а всичко се извършва "на око". Даже имаше и предписания по въпроса към НС, но нямаме информация, дали се стигна до някакви технически решения. Моля да ни отговорите.

3. С оглед написаната обосновка за работата на турбините, е ли възможно определените водни количества за оводняване коритото на реката да се изразходват от ВЕЦ-а за много по-кратък период от време и през останалото време да не се изпуска нищо в реката? Ако допуснем, че турбината работи с допустимо отклонение 10% при база 600л/с имаме разход от 540л/с. Една проста аритметика: $0,54\text{м}^3/\text{с} * 60\text{с} * 60\text{мин} * 11\text{ч} * 30\text{дни}$ е приблизително 0,6млн м³ за месец или излиза, че ако централата работи по 10-11ч на ден, вместо 24ч, тя ще изразходи месечния лимит по комплексния график, ще произведе около 35-40% от допустимото количество, което би произвела при работа на екологичните води. Впрочем, направихме справка с данните в регистъра и се оказа, че за месец март централата е произвела с 60% по-малко от други периоди, в които е работила нормално.

Разбира се с едни отчети на месечна база трудно ще установите нарушението, особено при хипотезата на липсваща техническа възможност за контрол от страна на Напоителни системи, а при посещение в работно време, централата ще си работи и ще си преработка някакви водни количества ....

4. Пресъхнала ли е река голяма Камчия и всички притоци, вливащи се в язовира. Като гледаме графиците, при позволено ползване около 4млн.м³, загубите в язовира са всеки месец около 4-5млн.м³. Това означава, че реката или е пресъхнала, или целият приток се изпарява или ..... в противен случай, ще означава, че някой ползва цялата вода на реката за нерегламентирано ползване?

Та основният въпрос е: защо Министърът нарушава Закона за водите, като не стига, че оставя реката без вода, но и дава права на ВЕЦ-а да работи на уж екологичните води, които странно се менят месец за месец ....?

С молба за входящ номер от БДЧР и МОСВ. Очакваме проверка по случая и отговори на поставените в сигнала въпроси.

Поздрави,
Иван Пандъков
Председател на Сдружение "Балканка"
email: ivanpandakov@gmail.com / info@balkanka.bg
GSM: 0885 848 072
1839 гр. София
ул. Челопешко шосе 26
сайт: <https://balkanka.bg/>

